

MEMO van college aan de raad

Datum : 11 februari 2014
Aan : Gemeenteraad
Van : College
Onderwerp : Effect van wijzigingen Participatiewet op regionaal visiedocument

Portefeuillehouder : Jan Mesu
Inlichtingen bij : Eline van Braak

Ter voorbereiding op de voorgestelde maatregelen WWB en de invoering van de aangekondigde Participatiewet heeft de regio Alkmaar een gezamenlijke visie opgesteld. Dit Visiedocument Participatiewet regio Alkmaar staat op de agenda van de ARC van donderdag 13 februari en de raadsvergadering donderdag 6 maart.

Op 3 februari 2014 heeft staatssecretaris Klijnsma, namens de regeringscoalitie, overeenstemming bereikt met de 2^e Kamer fracties van D'66, CU en SGP, als het gaat om deze aangekondigde wetwijzigingen. Dit leidt tot aanpassing van de voorgestelde maatregelen WWB en een aantal cruciale elementen in de Participatiewet. In deze memo informeren wij u over de inhoud van de wijzigingen en welk effect deze hebben op het regionale visie document.

Wijzigingen ten opzichte van eerdere plannen

WWB-maatregelen:

- De ingangsdatum WWB maatregelen wordt een half jaar verschoven (van 1 juli 2014 naar 1 januari 2015) om zo de beoogde inwerkingtredingsdatum te laten samenvallen met die van het wetsvoorstel Participatiewet. Gemeenten krijgen zo meer tijd om de wijzigingen in de WWB voor te bereiden.
- Het maatregelenregime bij het niet nakomen van verplichtingen: Gemeenten krijgen de ruimte om deze maatregel niet in één keer op te leggen, maar over een langere periode uit te smeren. Ook krijgen de gemeenten meer eigen beleidsruimte om in individuele gevallen af te wijken van de in de WWB minimaal voorgeschreven verlaging van de uitkering.
- De omkering van de bewijslast bij niet nakomen van verplichtingen: Het is nu aan de gemeente om aan te tonen dat verplichtingen niet zijn nagekomen.
- De tegenprestatie: het college krijgt de ruimte om zelf beleid te ontwikkelen omtrent het verrichten van een tegenprestatie.
- De verhuisplicht: het is niet de bedoeling dat iemand voor een tijdelijke (parttime) baan moet verhuizen. In de wet komt de mogelijkheid om de plicht tot verhuizen te clausuleren zodat rekening gehouden kan worden met ingebrachte bezwaren.

Participatiewet:

- Ten aanzien van de Participatiewet is besloten dat huidige Wajongers met arbeidsvermogen niet in de bijstand terecht komen. Voor hen blijft de Wajong bestaan.

- In 2017 moeten werkgevers in de marktsector in totaal 5000 banen méér realiseren dan eerder in het sociaal akkoord was afgesproken, om inwerkingtreding van de quotumplicht te voorkomen.
- Het kabinet biedt gemeenten een financiële tegemoetkoming ten behoeve van de pensioenen van werknemers in de sociale werkvoorziening.
- De laagste loonschalen voor mensen die aangewezen zijn op loonkostensubsidie en onderdeel zijn van de afspraken over 125.000 duizend garantiebanen en 30.000 beschutte werkplekken zullen beginnen op 100% van het wettelijk minimum loon (WML). Tevens wordt een wettelijke bepaling in de Participatiewet opgenomen voor het geval deze afspraak onverhoopt niet in CAO's wordt gerealiseerd.

Al eerder werd bekend dat de taaleisen voor bijstandsontvangers minder streng worden dan in het regeerakkoord staat. Ook werd bekend dat de zoekperiode van vier weken voor alle bijstandsaanvragers mogelijk niet meer verplicht wordt en dat alleenstaande bijstandhouders met kinderen tot vijf jaar toch weer een tijdelijke vrijstelling van de sollicitatieplicht krijgen. Deze wijzigingen zijn echter niet in deze kamerbrief terug te vinden. Vermoedelijk worden deze punten per amendement ingebracht door de genoemde oppositiepartijen.

Wat wel overeind is gebleven

- De bijstandsgerechtigde moet desnoods verhuizen om algemeen geaccepteerde arbeid te vinden, wel met inachtneming van bovenstaande individuele uitzonderingsmogelijkheden.
- Werkaanvaarding mag niet worden belemmerd door onaangepaste kleding of gedrag tijdens sollicitaties of presentaties.
- De kostendelersnorm wordt ingevoerd. Als meer mensen in gezin een uitkering hebben, gaat elke uitkering omlaag.
- De verzachtende maatregelen voor de jonggehandicapten gelden alleen voor de bestaande gevallen. Nieuwe Wajongers kunnen wel in de bijstand terecht komen.

Effecten Visienota Participatie

Deze wijzigingen hebben op onderdelen gevolgen voor de regionale visienota. Het gaat dan niet zo zeer om de visie zelf, maar meer om de kaders betreffende:

1. Tegenprestatie
2. Wajong

Andere onderdelen zijn voor de visie niet van belang en worden inhoudelijk nader uitgewerkt in het op te stellen beleidskader en/of bijbehorende beleidsregels in het 2^e halfjaar van 2014.

1. Tegenprestatie.

In de *Visie Participatiewet* wordt in hoofdstuk 2.2, pag. 10, de volgende visie neergelegd: Tegenprestatie: *we verwachten dat burgers hun eigen verantwoordelijkheid nemen, een actieve houding hebben en zorgen voor zichzelf, voor anderen en hun omgeving. In ruil voor het ontvangen van een uitkering verrichten uitkeringsgerechtigden, naast of in aanvulling op overige (re-integratie) trajecten, naar vermogen maatschappelijk nuttige activiteiten. Wij zien hier actief op toe.*

In het akkoord is afgesproken dat gemeenten nu vrij zijn in hun keuze hoe de tegenprestatie wordt ingevoerd/opgelegd. Het is aan de gemeente om de duur, omvang en inhoud van de tegenprestatie te regelen. Het college krijgt hiermee de ruimte om hiervoor zelf beleid te ontwikkelen. De gemeenteraad moet bij verordening regels vaststellen voor het opdragen van een tegenprestatie. In het beleidskader (2^e halfjaar 2014) kan dan de keus worden gemaakt op welke wijze dit instrument dan kan worden ingezet.

2. Wajong.

In het akkoord is overeengekomen dat de doelgroep wajongers, zittend bestand, met arbeidsvermogen, niet overgaat naar de gemeente maar bij het UWV blijft.

De wijziging met betrekking tot deze doelgroep heeft gevolgen voor het visiedocument op de volgende drie onderdelen:

- Inhoud: Daar gemeenten nu geen partij meer zijn voor de huidige doelgroep Wajong, klopt de tekst van het document betreffende deze groep niet meer volledig (zie het Voorwoord op p.2). De herkeuring van Wajongers blijft, maar de groep met arbeidspotentieel blijft voor re-integratie aangewezen op UWV en komt niet naar gemeenten.
- Financiën: In hoofdstuk 1.1 van de *Visie Participatiewet* bij het onderdeel *Meer met minder* wordt in de tabellen aangegeven wat de financiële gevolgen (tabellen 2 en 3, pag. 7) van de invoering van de Participatiewet zouden zijn. Nu de overgang van **de doelgroep Wajong (met arbeidspotentieel)** niet doorgaat, moeten de financiële consequenties ook worden aangepast. De in de regio opererende werkgroep financiën wordt opgedragen om de financiële gevolgen van deze wijziging in beeld te brengen en te actualiseren.
- Omvang doelgroepen: In de *Visie Participatiewet* wordt in hoofdstuk 1.1 bij het onderdeel *Meer met minder* in tabel 1 (pag. 6) ingegaan op de omvang van de (nieuwe) doelgroep na invoering van de Participatiewet. Het feit dat het zittende bestand Wajongers nu niet over gaat naar de gemeente heeft consequenties voor de omvang van de nieuwe doelgroep. Na invoering van de Participatiewet is er geen nieuwe instroom meer in de Wajong van mensen met arbeidspotentie. Deze doelgroep zal wel bij de gemeente terechtkomen als er recht bestaat op een bijstandsuitkering. Mensen die duurzaam geen arbeidsvermogen hebben gaan ook na 1 januari 2015 naar het UWV. De eerder genoemde werkgroep financiën wordt gevraagd de gewijzigde omvang van de doelgroep in beeld brengen en de aantallen, zoals genoemd in de tabel 1, incl. de financiële gevolgen, in beeld brengen.

Regionaal is afgesproken deze wijzigingen verder in kaart te brengen en de juiste gegevens op te nemen in het nog te ontwikkelen regionale beleidskader Participatiewet, dat in de tweede helft van 2014 aan uw raad wordt aangeboden.